

Ny dansk Storsommerfugl: *Arenostola extrema* Hb.

Af E. Pyndt.

(Hertil tavle V—VI)

(With an English summary)

En stor fortjeneste ved biskop Hoffmeyers sommerfuglebøger er, at han deri gør os samlere opmærksom paa arter, som vi kunne vente at finde herhjemme og derfor bør have opmærksomheden henvendt paa. Flere af disse er fundet i de senere aar, og nu kan en ny føjes til, nemlig ovenstaaende *Arenostola extrema* Hb.

Sidst i juni 1955 samlede jeg en del ved Sillestrup strand paa østkysten af Falster, og en aften—²²/₆—havde jeg paa sukkerlokning nogle dyr, der paa afstand i lygte-skæret syntes mig at være *Aren. morrisii* Dale, som netop findes paa denne lokalitet, men ved nærmere eftersyn viste sig ikke at være denne, men — mente jeg — *Aren. fluxa* Hb., blot i lysere og mindre eksemplarer end nominatformen, hvorfor jeg lod dem sidde, da jeg havde nok af denne art.

Senere paa aaret læste jeg i Hoffmeyers: "De danske Ugler" om *Aren. fluxa* Hb. og *extrema* Hb., og det stod mig pludselig klart, at beskrivelsen af *extrema* godt kunne passe paa de dyr, jeg havde set hin aften. En gennemgang af mine *fluxa* viste, at 5 af disse maatte være *extrema*. For at være sikker i min sag, sendte jeg 4 af mine dyr til ingeniør Wolff og bad ham se paa dem og genitalundersøge dem, og kort efter modtog jeg svar, dyrene var alle *Aren. extrema* Hb., de forskelle, jeg havde gjort opmærksom paa, passede, og genitalorganerne var — hvad omstaaende fotografi ogsaa klart viser — meget forskellige. Endvidere meddelte Wolff mig, at hans egen samling af *fluxa* alle var denne, men at en gennemgang

af Zoologisk Musæums exemplarer af *Aren. fluxa* havde vist, at 6 af disse var *extrema* Hb., nemlig 3 stk. fra Kjærs samling (1 stk. Bøtø ³/₇-40, 2 stk. Mellemskoven ¹³/₇ og ¹⁴/₇-45) og 3 stk. fra Thirslunds — alle Sillestrup strand ¹/₇-44.

Mine fund er — bortset fra exemplaret øverst paa tavlen, der er fra Lindeskoven ved Nykøbing, taget i udkanten af skoven mod Hasselø nor ¹⁶/₆-46 — alle fra Falsters østkyst, nemlig Bøtø ¹⁹/₇-48 og Sillestrup strand ¹⁴/₆-54. — Bedst trives arten sikkert i digeområdet fra Sillestrup til Bøtøgaard, hvor larvens næringsplante — Rørhvene (*Calamagrotis*) — findes i mængde, men er — som exemplaret fra Lindeskoven viser — altsaa ikke knyttet til kysten alene.

Med vanlig hjælpsomhed har ingeniør Wolff fotograferet 3 af mine *extrema* og 2 *fluxa* til sammenligning og desuden fremstillet genitalpræparater af de to arter, og det smukke resultat ses paa omstaaende tavle.

En beskrivelse af dyrene turde være overflødig, da de klare fotografier, der viser dyrene i dobbelt maalestok, siger mere end mange ord, men jeg vil lige kort fremhæve de vigtigste forskelle:

<i>Aren. extrema</i> Hb.	<i>Aren. fluxa</i> Hb.
Ribberne i sømfeltet hvidt bestøvede	Ribberne i sømfeltet mørkt bestøvede
Sømlinien en afbrudt, sort punktrække	Sømlinien mørk, hel og fin
Ydre mellemlinie i reglen tydeligt angivet ved sorte punkter	Ydre mellemlinie svagt antydet eller manglende
Forvingespidsen afrundet	Forvingespidsen skarpere
Mindre end <i>fluxa</i> , benfarvet, mere el. mindre brunligt bestøvet, men mere hvid end <i>fluxa</i>	

Med hensyn til flyvetiden er *extrema* tidligere end *fluxa*, herhjemme begynder den sikkert at flyve først i juni (Sillestrup 14/6), *fluxa* fra sidst i juni til ind i september (jeg har *fluxa* fra 29/6), en tid flyver de altsaa sammen paa samme biotop (samme næringsplante: Rørhvene), og her skal man altsaa være opmærksom paa de særlig lyse (hvide) exemplarer.

Aren. extrema Hb. er fra udlandet kun sparsomt kendt — Rhinomraadet, Sydtyskland, Pommern, Borkum, England og i nyere tid fra Finland — men forholdet er sikkert det samme som tilfældet har været i Danmark, den er forvekslet med *fluxa*, og ovenstaaende vil maaske gøre sit til, at kendskabet til artens udbredelse øges.

Sluttelig beder jeg ingeniør Wolff modtage min bedste tak for fremstillingen af genitalpræparater og fotografier og hjælp iøvrigt, ligesom jeg takker fotograf H. V. Christensen, Zoologisk Museum, for fotograferingen af genitalpræparaterne.

Summary.

On the 22nd june, 1955, I was collecting moths at a locality named Sillestrup Strand at the east coast of the Danish isle of Falster. On the sugar I observed some moths which at some distance looked like *Arenostola morrisii* Dale (*bondii* Knaggs) — a species previously known to occur in this locality. When I approached the patches and more closely inspected the specimens, I found that I had been wrong, and thinking that the moths in question were, not *morrisii*, but small light coloured specimens of *A. fluxa* Hb. (*hellmanni* Ev.) I left them on the sugar.

Later on I happened to study the description of *Arenostola extrema* Hb. in Hoffmeyer (De Danske Ugler) in which hand-book this species is mentioned among other species which probably may occur in Denmark, and at once it struck me that the moths which I had seen on the 22nd june, 1955, could be nothing but *A. extrema*.

Looking over the series of *fluxa* in my collection I found 5 specimens which seemed to me to be *extrema*. To be safe I sent 4 of them to Niels L. Wolff in Hellerup, asking him to examine the genitalia. Shortly after he replied that my supposition was correct and, in addition, he informed me that he had now under-

taken a revision of the Danish material of *A. fluxa* preserved in the Zoological Museum of Copenhagen, proving that 6 of these specimens also were *extrema*. The 11 Danish specimens of *extrema* known at present all originate from Falster, 10 of them having been taken at the east coast. The captures date from 14th june (1954) until 19th july (1948).

The main differences between the two species are as follows. The veins crossing outer area of the forewing in *extrema* whitish, in *fluxa* dark, terminal line in *extrema* broken, forming a series of black points, in *fluxa* a fine narrow dark line, apex of forewing in *extrema* rounded, in *fluxa* pointed. As a whole *extrema* is smaller, and appears earlier in the season (from the beginning of june) than *fluxa* (late june until first in september). The larva of both species lives in stems of *Calamagrostis*.

No doubt the two species have been confused, not only in Denmark but also in collections abroad.

Anmeldelse.

PALLE JOHNSEN: **Honningbiens fjender**. Kbh. 1955. Dansk Videnskabs Forlag. 80 sider, 12 tekstfigurer, 6 tavler. Pris: 10 kr.

Bogen er skrevet for biavlere, som en håndbog vedrørende de åyr (og planter), der kan være skadelige for bierne eller som optræder i bistaderne. Langt det meste af bogen handler om insekter og rummer meget stof af interesse for entomologer. Til glæde for samlerne har forf. således søgt at give en så fuldstændig liste som muligt over de mange insekter, der kan findes i bistader eller kan genere bierne. Også udenlandske arter, der kan tænkes fundet hos bierne, er omtalt. For hver art er der angivet størrelse, farvetegninger og andre kendetegn, som i forbindelse med tavlernes habitusfigurer skulle gøre en bestemmelse mulig i mange tilfælde.

Hovedparten af teksten er iøvrigt livlige skildringer af dyrenes biologi og relation til bierne, og her omtales mange interessante forhold. Jeg kan nævne omtalen af bimyrren (*Mutilla*) og den ayindvandrede biulv (*Philanthus triangulum*), oliebillernes og Strepsipterernes mærkelige udvikling, voksmøllene, der er tilpasset til at leve af det ellers så ufordøjelige bivoks, og den sjældne luseflue, *Braula coeca*, bilusen.

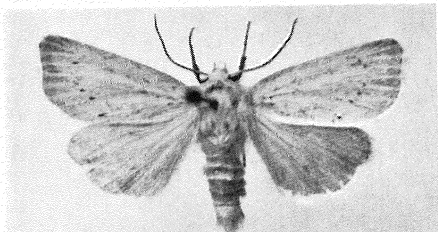
Overalt i bogen er der givet henvisninger til håndbøger og originalafhandlinger, og der er registre over danske og svenske navne samt latinske slægtsnavne.

Prisen kan synes høj, men de tæt trykte sider rummer ca. dobbelt så meget tekst som siderne i Ent. Medd.

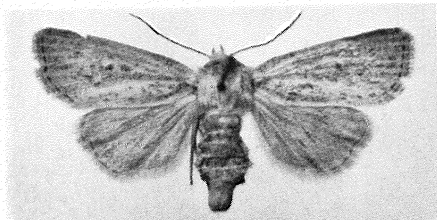
J. Keiding.

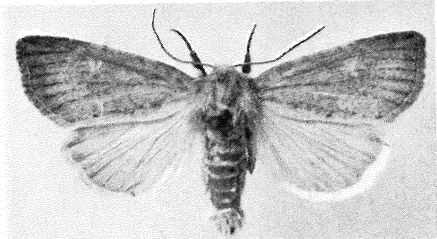
Arenostola extrema Hb. ♂
(× 2)
Lindeskoven, Falster
16.6.1946

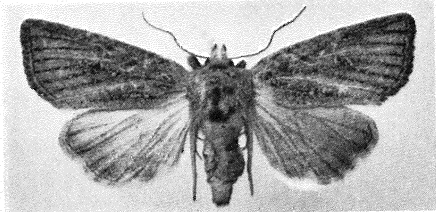
Arenostola extrema Hb. ♂
(× 2)
Botø, Falster
19.7.1948

Arenostola extrema Hb. ♀
(× 2)
Sillestrup Strand, Falster
14.6.1954

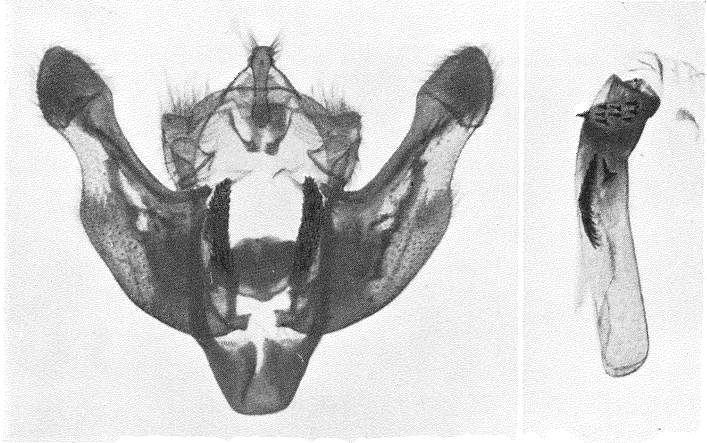

Arenostola fluxa Hb. ♂
(× 2)
Holte, Sjælland
6.9.1921

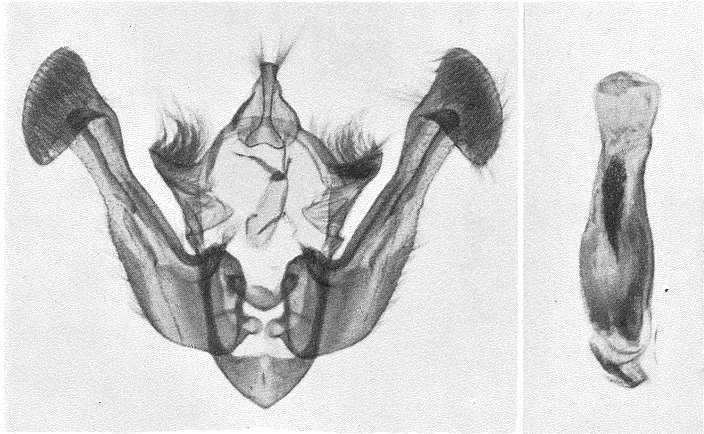

Arenostola fluxa Hb. ♀
(× 2)
Mellemskoven, Falster
15.7.1941

Niels L. Wolff fot.

Arenostola extrema Hb. ♂-genitalapparat (× 17)

Arenostola fluxa Hb. ♂-genitalapparat (× 17)

Niels L. Wolff præp., H. V. Christensen fot.